

[Undervisningsministeren.]

stillede kommuner, der har et fuldt udbygget skolevæsen og et dertil hørende administrativt apparat med skoledirektør eller stadsskoleinspektør og skolepsykologisk kontor. For disse kommuners vedkommende vil der kun kunne blive tale om, at konsulenterne yder råd og bistand ved spørgsmål af almindeligere karakter, herunder navnlig spørgsmål, der vedrører de enkelte kommuners forhold til amtskommunen som helhed, f. eks. med hensyn til den planlæggende virksomhed.

Idet jeg med hensyn til enkeltheder i lovforslaget i øvrigt skal henvide til de til dette knyttede bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Dernæst tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte

forslag til lov om ændring af lov om fordeling af udgifterne til offentlige gymnasieskoler og kursus til højere forberedelseseksamen,

forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Ændring af reglerne om refusion m. v.),

forslag til lov om ændring af lov om lønninger m. m. til folkeskolens lærere og

forslag til lov om ændring af lov om fritidsundervisning m. v. (Ændrede refusionsregler m. v.).

Alle fire lovforslag er et led i den generelle omlægning af byrdefordelingen mellem staten og kommunerne. Foruden en ændret byrdefordeling indeholder lovforslagene vedrørende fordelingsloven, folkeskoleloven og fritidsundervisningsloven tillige en forenkling af den gældende refusionsordning staten og kommunerne imellem og for de omhandlede bestemmelser vedkommende en tilpasning til den nye kommunale styrelsesordning.

For så vidt angår skolegang på 8.-10. klassetrin samt i gymnasieafdelingen og på kursus til højere forberedelseseksamen, finder ministeriet, at driftsomkostningerne bør fordeles på stat og kommuner i samme forhold, hvad enten der er tale om statslig, kommunal eller privat undervisning, således at det stort set er uden økonomisk betydning for stat og kommune, om under-

visningen drives på statslig, kommunal eller privat basis.

Dette princip, der allerede er hjemlet i den gældende lov om fordeling af udgifterne til offentlige gymnasieskoler og kursus til højere forberedelseseksamen for så vidt angår statslige og kommunale institutioner, bliver ved lovforslaget om ændring af denne lov udvidet til også at omfatte private gymnasieskoler og private kursus til højere forberedelseseksamen. Da der imidlertid skal betales skolepenge i disse private institutioner, bliver kommunernes udgifter til privat skolegang dog noget mindre end til den tilsvarende offentlige undervisning.

Samtidig vil byrdefordelingen mellem staten og kommunerne blive ændret og kommunernes bidragspligt overført fra primærkommunerne til amtskommunerne. Ifølge lovforslaget betaler staten herefter 60 pct. af driftsudgifterne ved samtlige gymnasieskoler og HF-kursus, amtskommunerne 40 pct. af udgifterne ved de offentlige gymnasieskoler og HF-kursus og 25 pct. ved de private; for disse sidste vedkommende må de resterende udgifter dækkes gennem skolepengene. Den refusionsordning, der tilvejebringes på dette område, berører alene staten og kommunerne, mens de private skoler og kursus som hidtil vil modtage hele deres tilskud direkte fra staten efter de herom gældende regler.

For 8.-10. klassetrins vedkommende indføres samme princip ved den foreslåede ændring af folkeskoleloven, hvori det pålægges primærkommunerne at betale bidrag for elever på private skoler. Bidraget, der er ansat til 25 pct. af bruttoudgiften til folkeskolens lærerlønnings og 85 pct. af folkeskolens øvrige bruttoudgifter, udgør ca. 85 pct. af kommunernes nettoudgift ved den tilsvarende kommunale skolegang. Det kommunale bidrag indbetales til staten og berører således ikke tilskudsberegningen fra staten til de private skoler.

Som et led i den ændrede byrdefordeling, foreslås endvidere statstilskuddet til dækning af udgifter i forbindelse med befordring af elever til og fra skole ophævet, idet man finder, at denne elevbefordring bør være en ren kommunal opgave.

I overensstemmelse hermed er statstilskuddet til befordring til og fra skole af

[Undervisningsministeren.]

folkeskolens elever på grund af afstand eller trafikikkerhed og af syge og invaliderede børn foreslået ophævet ved ændringsforslaget til folkeskoleloven; udgifterne ved disse befordringsordninger er samtidig foreslået fordelt med 25 pct. til primærkommunen og 75 pct. til amtskommunen. Også inden for fritidsundervisningen foreslås statsstilskuddet til befordringsudgifter ophævet ved ændringsforslaget til fritidsundervisningsloven. Den nugældende statsstøttede befordringsordning for gymnasieelever og studenterkursister, som er frivillig for kommunerne, er ikke lovhjemlet, og statsstilskuddet vil derfor blive inddraget fra 1. april 1970 ved udsendelse af cirkulære herom til afløsning af undervisningsministeriets cirkulære af 14. juli 1967.

Forslaget om ændring af lov om lønninger m. m. til folkeskolens lærere tilsigter alene en ændring af byrdefordelingen mellem staten og kommunerne, idet statens tilskud til lærerlønninger m. m. i folkeskolen foreslås nedsat fra 85. pct. til 60 pct.

Specielt med hensyn til fritidsundervisningen fremhæves, at lovforslaget herom, for så vidt angår ungdomsskolen, indebærer bortfald af statsrefusion af kommunernes udgifter til bl. a. ophold og forplejning i forbindelse med undervisning under kostskolelignende former og til lejrskoleophold. De nævnte aktiviteter er ikke obligatoriske for kommunerne, men der må fra statens side lægges stor vægt på, at de gennemføres i rimeligt omfang. Undervisningsministeriet agter nøje at følge udviklingen med hensyn til den kommunale aktivitet på disse felter, og hvis lovforslagets gennemførelse skulle vise sig at betyde en svigtende kommunal interesse på disse punkter, må det overvejes, om det måtte være ønskeligt ved en ændring af fritidsundervisningsloven at pålægge kommunerne pligt til at gennemføre de nævnte aktiviteter.

For så vidt angår dette lovforslags bestemmelser om konsulenter for fritidsundervisning henvises til forslagets bemærkninger samt til det samtidig fremsatte forslag til lov om amtsrådene og amtskommunernes overtagelse af skolerådene og skolefondenes opgaver m. v.

Med disse bemærkninger anbefaler jeg

lovforslagene til velvillig behandling i det høje ting.

Jeg tillader mig herefter for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til private gymnasieskoler, forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til private studenterkursus, forslag til lov om ændring af lov om højere forberedelseseksamen, forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til private realskoler, forslag til lov om ændring af lov om friskoler, om hjemmeundervisning samt om efterlønskassen for friskoler og efterskoler, forslag til lov om ændring af lov om private tysksprogede skoler, tysksproget hjemmeundervisning m. m. i de sønderjyske landsdele, forslag til lov om ændring af lov om efterskoler, forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler og landbrugsskoler og forslag til lov om ændring af lov om husholdningsskoler og husholdningsseminarier m. m.*

Samtlige disse forslag er en konsekvens af det den 14. januar 1969 fremsatte lovforslag om statsstøtte til visse private skoler, idet der hermed tilvejebringes hjemmel for at opheve de gældende statstilskuds- og statslånsregler, som skal erstattes af den nye støttelovs tilskuds- og lånebestemmelser.

Med disse bemærkninger anbefaler jeg lovforslagene til velvillig behandling i det høje ting.

Ligeledes tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om statsstøtte til visse private seminarier.*

Forslaget omfatter de private lærerseminarier, husholdningsseminarierne og børnehave- og fritidshjemsseminarierne. Efter de gældende regler om statstilskud til disse seminarier dækkes seminariernes udgifter kun delvis, og det resterende beløb opkræves af de studerende som studieafgift.

Dette forhold føles ikke rimeligt i betragtning af, at undervisningen på statens seminarier er gratis, og at de, der ønsker en uddannelse til lærer i folkeskolen, på grund af den store tilgang til seminarierne ikke selv kan vælge, om de ønsker at få uddannelsen på et statsseminarium eller et privatseminarium. Hertil kommer, at det er den almindelige opfattelse, at al højere uddannelse bør være vederlagsfri.